

Datum van inontvangstneming : 10/09/2018

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-464/18 - 1

Zaak C-464/18

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

17 juli 2018

Verwijzende rechter:

Juzgado de lo Mercantil n.º 1 de Gerona (handelsrechtbank nr. 1 Gerona, Spanje)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

9 juli 2018

Verzoekende partij:

ZX

Verwerende partij:

Ryanair, D.A.C.

JUZGADO DE LO MERCANTIL

NÚMERO 1 DE GERONA

(handelsrechtbank nr. 1 Gerona, Spanje)

[OMISSIS]

VEREENVOUDIGDE PROCEDURE [OMISSIS]

[OMISSIS]

Verzoekster:

ZX

[OMISSIS] Barcelona

NL

Spanje

[OMISSIS]

Verweerster:

RYANAIR, D.A.C

[OMISSIS] Dublin

Ierland

BESCHIKKING

[OMISSIS] negen juli tweeduizend achttien

FEITEN

TEN EERSTE.– Mevrouw ZX, die de Peruaanse nationaliteit heeft, heeft in eigen naam en voor eigen rekening een verzoek ingediend tot toepassing van de vereenvoudigde procedure tegen de commerciële entiteit RYANAIR, D.A.C. De griffier [OMISSIS] heeft, overeenkomstig **[Or. 2]** artikel 58 van Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (wet 1/2000 houdende het wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „LEC”) van 7 januari 2000, de standpunten van de betrokken partijen en van het openbaar ministerie verzameld over de eventuele internationale rechterlijke bevoegdheid van deze rechter om van de vordering kennis te nemen.

TEN TWEEDE.– De griffier heeft de nodige stappen gezet om te beslissen, aangezien alleen het openbaar ministerie had gereageerd, middels overlegging van een stuk waarin het liet weten dat, hoewel overeenkomstig artikel 7, lid 1, onder b), van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken de rechtbanken van Porto (Portugal) of Barcelona (Spanje) bevoegd zouden zijn op grond van de plaats van uitvoering van de overeenkomst, daar het niet om een geval van exclusieve bevoegdheid ging, zolang de verwerende partij zich in haar verweerschrift niet verzet tegen het gebrek aan internationale bevoegdheid, de Juzgado de lo Mercantil n.º 1 de Gerona (handelsrechtbank nr. 1 Gerona, Spanje) zich zou moeten uitspreken en de zaak ontvankelijk zou moeten verklaren, aangezien hij bevoegd zou kunnen zijn volgens de bevoegdheidsregel van de stilzwijgende onderwerping van artikel 26, lid 1, van de verordening.

MOTIVERING

TEN EERSTE.– Voorwerp van het hoofdgeding en relevante feiten

1. Verzoekster heeft een vordering ingesteld tegen de luchtvaartmaatschappij RYANAIR, D.A.C., gevestigd in Ierland, waarin zij overeenkomstig het arrest van
- 2

het Hof van 19 november 2009 een compensatie van 250 EUR eist uit hoofde van artikel 7 van verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten.

2. Verzoekster, die de Peruaanse nationaliteit heeft en in Spanje noch haar woonplaats noch haar gewone verblijfplaats heeft, [OMISSIS], [Or. 3] heeft de vordering ingesteld bij de Juzgado de lo Mercantil de Gerona, binnen het rechtsgebied waarvan de luchtvaartmaatschappij een filiaal heeft, in verband met vlucht FR4586 van 11 december vanaf de luchthaven van Porto, met bestemming Barcelona.

TEN TWEEDE.– Toepasselijke bepalingen

1. In Spanje worden vorderingen krachtens de nationale of internationale vervoerswetgeving in eerste of enige aanleg behandeld door de Juzgados de lo Mercantil, rechterlijke instanties binnen de burgerlijke rechtsorde [artikel 86 ter, lid 2, onder b), van Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial (organieke wet nr. 6/1985 op de rechterlijke macht) van 1 juli 1985] die gespecialiseerd zijn in bepaalde burgerlijke en handelszaken.

2. Op het gebied van burgerlijke en handelszaken zijn de verschillende declaratoire procedures geregeld in de LEC [OMISSIS]. Aangezien er geen inhoudelijk voorbehoud bestaat dat bepaalt welke procedure moet worden gevolgd op het gebied van vervoer, worden vorderingen op dit gebied naargelang van de waarde van de vordering behandeld via de gewone procedure of de vereenvoudigde procedure. Aangezien het bedrag dat wordt geëist in het geding niet meer dan 6 000 EUR bedraagt, moet de vordering overeenkomstig artikel 250, lid 2, LEC worden behandeld volgens de regels van de vereenvoudigde procedure. Volgens artikel 455, lid 1, LEC kan tegen vonnissen die middels de vereenvoudigde procedure zijn gegeven op grond van de waarde, wanneer die niet meer dan 3 000 EUR bedraagt, geen hoger beroep worden ingesteld en gaat het dus om een declaratoire procedure in enige aanleg.

3. De vereenvoudigde procedure is een soepele, eenvoudige procedure die bedoeld is voor weinig complexe zaken en die, hoewel ze geïnspireerd is op de beginselen van onmiddellijkheid, mondelinge behandeling en concentratie, in beraad kan worden genomen indien de partijen, na hun verzoekschrift en verweerschrift, niet om een mondelinge behandeling verzoeken.

4. In de vereenvoudigde procedure zijn de regels inzake territoriale bevoegdheid dwingend. Volgens artikel 52, leden 2 en 3, LEC is de bevoegde rechter „op het gebied van [overeenkomsten] voor de verlening van [Or. 4] diensten” [...] „waarvan de sluiting is voorafgegaan door een openbaar aanbod” of voor „individuele rechtvorderingen van consumenten of gebruikers”, behoudens uitzonderingen, de rechtbank van de woonplaats van diegene die het

aanbod heeft aanvaard of van de consument of gebruiker, naar diens keuze, of, wanneer de verweerder een rechtspersoon is, de rechtbank van de plaats waar diens zetel zich bevindt. In artikel 51 is bepaald dat rechtspersonen kunnen worden opgeroepen „*in de plaats waar de situatie of rechtsverhouding die het voorwerp van de vordering uitmaakt, zich heeft voorgedaan of rechtsgevolgen zal hebben, mits de rechtspersoon daar een voor het publiek toegankelijke vestiging heeft of een gemachtigde die namens de entiteit kan handelen*”.

5. Er is sprake van stilzwijgende onderwerping van de eiser door het enkele feit dat hij zich tot de rechtbanken van een bepaald rechtsgebied wendt en een verzoek indient, en van de verweerder als hij is verschenen en daarna een andere procedurestap heeft ondernomen dan het indienen van een verzoek in de juiste vorm om de bevoegdheid van de rechtbank te betwisten. Er is eveneens sprake van stilzwijgende onderwerping van de verweerder als hij, na een geldig betekende dagvaarding of oproepingsbrief, niet in rechte verschijnt of dat doet nadat de mogelijkheid voor het indienen van het verzoek om de bevoegdheid van de rechtbank te betwisten, is verstreken (artikel 56 LEC).

6. Overeenkomstig artikel 54, lid 2, LEC „geldt de uitdrukkelijke of stilzwijgende onderwerping [niet] voor zaken die moeten worden besloten middels de vereenvoudigde procedure”.

7. De omvang en de grenzen van de rechtsmacht van de Spaanse burgerlijke rechtbanken zijn vastgelegd in de Ley Orgánica del Poder Judicial en in de internationale verdragen en overeenkomsten waarbij Spanje partij is. Zo is in artikel 36, lid 2, punt 3, LEC bepaald dat „*de Spaanse burgerlijke rechtbanken zich onbevoegd verklaren in zaken die aan hen worden voorgelegd [...] wanneer de geldig gedagvaarde verweerder niet in rechte verschijnt in gevallen waarin de Spaanse rechtbanken hun internationale bevoegdheid uitsluitend zouden kunnen ontleen aan de stilzwijgende onderwerping van de partijen*”.

8. Overeenkomstig artikel 404 juncto artikel 58 LEC licht de griffier die verantwoordelijk is voor de formele en materiële organisatie van de procedure [Or. 5], indien hij bij de behandeling van het verzoek zou vaststellen dat de rechtbank niet internationaal bevoegd is, de rechter daarvan in opdat die zich, na de betrokken partijen en het openbaar ministerie te hebben gehoord, kan uitspreken over de ontvankelijkheid of niet-ontvankelijkheid van het verzoek.

Overeenkomstig artikel 38 LEC „*verklaart de rechter zich ambtshalve, na de partijen en het openbaar ministerie te hebben gehoord, meteen onbevoegd zodra de afwezigheid van de internationale bevoegdheid is vastgesteld*”.

9. Aangezien een vordering is ingesteld op grond van het recht op compensatie van verordening nr. 261/2004 en de verwijzende rechter ervan uitgaat dat de internationale rechterlijke bevoegdheid wordt bepaald door verordening nr. 1215/2012, wordt het noodzakelijk geacht het Hof van Justitie van de Europese

Unie te verzoeken om een prejudiciële beslissing inzake de correcte uitlegging van een aantal bepalingen van de verordening.

10. Meer concreet bestaan er, aangezien de verwerende onderneming in Ierland is gevestigd en de vlucht niet vertrok of aankwam in het rechtsgebied van de verwijzende rechter, geen twijfels over de afwezigheid van internationale bevoegdheid volgens de algemene bevoegdheidsregel van de woonplaats van de verweerder en de alternatieve regel inzake bevoegdheid ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst op grond van de plaats van vertrek of aankomst. Om een einduitspraak te kunnen doen over de onbevoegdheidsverklaring (artikel 28, lid 1, van verordening nr. 1215/2012) of het verzoek ontvankelijk te kunnen verklaren met het oog op een uitspraak ten gronde, moet in dit specifieke geval de juiste uitlegging gekend zijn van artikel 26 [van verordening nr. 1215/2012], met betrekking tot het principe van stilzwijgende onderwerping, en van artikel 7, lid 5, met betrekking tot de alternatieve bevoegdheidsregel van de plaats waar het filiaal van een luchtvaartmaatschappij is gevestigd in geschillen betreffende de exploitatie daarvan. **[Or. 6]**

TEN DERDE.– Motivering van de beslissing

1. In het internationale luchtvervoer van personen geldt een uniforme standaardregeling, die evenwel geen rekening hield met gevallen waarin de overeenkomst voor het personenvervoer in haar geheel niet wordt uitgevoerd. Teneinde luchtreizigers beter te beschermen en gelet op de moeilijkheid om een nieuwe internationale overeenkomst ter zake te bereiken, werd in de Europese Unie echter een regeling vastgesteld van minimumrechten voor reizigers bij instapweigering tegen hun wil of vertraging van hun vlucht, middels verordening nr. 261/2004.

2. Hoewel de formulering van artikel 71 van verordening (EG) nr. 44/2001 aanleiding gaf tot twijfels met betrekking tot de toepassing van de in artikel 33 van het Verdrag van Montreal vastgestelde regels voor de rechterlijke bevoegdheid, is met het arrest van het Hof (Vierde kamer) van 9 juli 2009 (C-204/08, EU:C:2009:439, punten 26-28) in de zaak Rehder duidelijk geworden dat in gevallen zoals het onderhavige, waarin een vordering wordt ingesteld alleen op grond van verordening nr. 261/2004, de rechterlijke bevoegdheid moet worden bepaald volgens de regels van verordening (EG) nr. 44/2001, thans ingetrokken en vervangen door verordening nr. 1215/2012[OMISSIS].

3. In het licht van de rechtspraak van het Hof, volgt uit de lezing van verordening nr. 1215/2012 dat een stelsel van meerdere bevoegdheidsgronden wordt beoogd en dat eventuele jurisdictiegeschillen worden opgelost aan de hand van een hiërarchie van bevoegdheden. De materiële bevoegdheidsregel en de bevoegdheidsregel van de woonplaats van de verweerder moeten wijken voor de exclusieve bevoegdheidsregels op grond waarvan internationale rechterlijke bevoegdheid wordt toegekend aan rechters van andere lidstaten en voor de

bevoegdheidsregel van onderwerping van de partijen aan rechtbanken van andere lidstaten. **[Or. 7]**

4. Aangezien er geen exclusieve bevoegdheidsgrond voor overeenkomsten voor internationaal luchtvervoer van personen bestaat, wordt de rechter die bevoegd is om geschillen die voortvloeien uit de overeenkomst te beslechten bij gebrek aan uitdrukkelijke of stilzwijgende onderwerping van de partijen gekozen op grond van de algemene bevoegdheidsregel van de woonplaats van de verweerder of, in voorkomend geval, van de bijzondere bevoegdheidsregel ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst.

5. Net zoals de overige bijzondere bevoegdheidsgronden – die afwijken van de algemene bevoegdheidsgrond van de woonplaats van de verweerder en gebaseerd zijn op de beginselen van een „goede rechtsbedeling” en van „nabijheid” met het oog op een nauwe band tussen het geschil en het gerecht –, is de bevoegdheid voor verbintenissen uit overeenkomst een alternatieve bevoegdheidsgrond, in die zin dat de eiser in staat wordt gesteld om een vordering in te stellen tegen de verweerder bij rechtbanken in een andere staat dan die van zijn woonplaats. Zoals in het arrest van het Hof (Derde kamer) van 7 maart 2018 (gevoegde zaken C-274/16, C-447/16 en C-448/16) duidelijk is gemaakt, valt onder de bijzondere bevoegdheid ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst ook de vordering van compensatie zoals bepaald in verordening nr. 261/2004, aangezien in het arrest van 9 juli 2009 in de zaak Rehder, C-204/08: EU:C:2009:439, punten 43 en 47, is bepaald dat bij rechtstreekse vluchten zowel de plaats van vertrek als de plaats van aankomst van het vliegtuig als aanknopingspunt in de zin van artikel 7, lid 1, onder b), wordt beschouwd, met betrekking tot „*de plaats in een lidstaat waar de diensten volgens de overeenkomst verstrekt werden of verstrekt hadden moeten worden*”.

6. Verordening nr. 1215/2012 bevat als rechtstreeks toepasselijke rechtsregel gronden voor de rechterlijke bevoegdheid, die in deze verordening wordt toegekend aan de rechtbanken van een lidstaat in zijn geheel. Dat wil zeggen dat zodra de internationale rechterlijke bevoegdheid van een lidstaat is vastgesteld op basis van een bevoegdheidsgrond, de specifieke territoriaal bevoegde rechter moet worden gekozen volgens het nationale recht. Dat stelsel van zuivere bevoegdheidsgronden lijkt echter alleen te kunnen werken voor exclusieve bevoegdheidsgronden en voor de algemene bevoegdheidsgrond van de woonplaats van de verweerder; derhalve gelden er twee uitzonderingen:

- a) de bevoegdheidsgronden van de artikelen 7 tot en met 22 van de verordening Brussel I bis die niet alleen de lidstaat **[Or. 8]** met internationale rechterlijke bevoegdheid aanduiden, maar ook de rechtstreeks bevoegde rechter;
- b) de bevoegdheidsgronden van uitdrukkelijke en stilzwijgende onderwerping die de partijen in staat zouden stellen om de internationale en territoriale rechterlijke bevoegdheid toe te kennen aan

concrete rechtbanken van een lidstaat, hetgeen een van de aspecten is waarover met deze prejudiciële verwijzing duidelijkheid moet worden geschept.

7. Nadat de verwijzende rechter de grote lijnen heeft geschetst van het stelsel van bevoegdheidsgronden zoals hij het ziet, legt hij met het oog op de beoordeling van de ontvankelijkheid van het verzoek om een prejudiciële beslissing en het antwoord erop uit waarom hij van oordeel is dat uit de uitlegging van bepaalde artikelen van verordening nr. 1215/2012 door het Hof, in samenhang met het Spaanse procesrecht, volgt dat hij internationaal bevoegd is om van het geschil kennis te nemen.

8. Aangezien de verwerende partij, RYANAIR, D.A.C., in een lidstaat (Ierland) gevestigd is en noch de plaats van vertrek noch de plaats van aankomst van de vlucht zich bevindt in het rechtsgebied van de Juzgado de lo Mercantil de Gerona, waar het verzoek is ingediend, zou die rechter, zoals reeds is aangegeven, niet internationaal bevoegd zijn op grond van de algemene bevoegdheidsregel van de woonplaats van de verweerder uit artikel 4 van verordening nr. 1215/2012 of van de bijzondere bevoegdheidsregel ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst uit artikel 7, lid 1. Als het verzoek in strijd met het in artikel 54, lid 1, LEC vastgestelde verbod op stilzwijgende onderwerping in vereenvoudigde procedures ontvankelijk zou worden verklaard, en gelet op het feit dat de luchtvaartmaatschappij een filiaal in Gerona heeft, zou de verwijzende rechter gelet op de uitlegging van de artikelen 26 en 28 en artikel 7, lid 5, van de verordening evenwel internationaal bevoegd kunnen zijn op grond van stilzwijgende onderwerping of op grond van de bijzondere bevoegdheid van de rechter van de plaats waar het filiaal gevestigd is.

• Bevoegdheid op grond van stilzwijgende onderwerping [Or. 9]

9. Voor zover het niet gaat om exclusieve bevoegdheden in de zin van artikel 24 van verordening nr. 1215/2012, die verband houden met de soevereiniteit van elke lidstaat, en gesteld dat de partijen geen rechtbank van een andere lidstaat dan die waarvan de rechtbanken bij uitsluiting bevoegd zijn als bevoegd aanwijzen, kunnen de partijen, op basis van de wilsautonomie, de internationale rechterlijke bevoegdheid bepalen.

10. Uitdrukkelijke of stilzwijgende onderwerping als bevoegdheidsgrond kan om verschillende redenen nuttig zijn voor de partijen en voor de lidstaten, bijvoorbeeld om geschillen bij eenzelfde rechtbank onder te brengen, de kosten te drukken en de efficiëntie te verhogen of zelfs om een betere rechter te kiezen (*better court perspective*). Al deze factoren komen de kwaliteit van de rechtsbedeling ten goede. Daarom stimuleert verordening nr. 1215/2012 het gebruik van onderwerping als bevoegdheidsgrond, in het geval van stilzwijgende onderwerping met weinig materiële en/of procedurele beperkingen.

11. Anders dan in artikel 25 van de verordening, waarin de materiële geldigheid van de overeenkomst wordt gekoppeld aan de voorwaarde dat de overeenkomst niet „nietig is” krachtens het recht van de lidstaat waaraan de partijen zich hebben onderworpen, is in de regels inzake stilzwijgende onderwerping van artikel 26 geen soortgelijke beperking krachtens het nationale recht opgenomen.

12. Aangezien artikel 28 voor het vestigen van de internationale rechterlijke bevoegdheid op grond van stilzwijgende onderwerping alleen vereist dat de verweerder zijn woonplaats heeft in een lidstaat en voor het gerecht verschijnt nadat hij is opgeroepen, zijn de enige beperkingen of uitzonderingen volgens artikel 26 derhalve: a) dat de verschijning ten doel heeft de bevoegdheid te betwisten, of b) dat er een ander gerecht bestaat dat krachtens artikel 24 bij uitsluiting bevoegd is. **[Or. 10]**

13. In een geding zoals dat waarop deze prejudiciële verwijzing betrekking heeft, waarin het verzoek overeenkomstig de LEC moet worden behandeld via de vereenvoudigde procedure, zou uitdrukkelijke onderwerping als bevoegdheidsgrond niet werken, aangezien de materiële geldigheid van de overeenkomst tot uitdrukkelijke onderwerping in verordening nr. 1215/2012 wordt gekoppeld aan de voorwaarde dat die overeenkomst krachtens het recht van de lidstaat niet nietig is, terwijl in artikel 54 LEC is bepaald dat „uitdrukkelijke [...] onderwerping niet geldt voor zaken die moeten worden besloten middels de vereenvoudigde procedure”.

14. In het genoemde artikel van de Spaanse wet is die beperking echter ook opgenomen voor stilzwijgende onderwerping in vereenvoudigde procedures. Voorts wordt het in dat verband noodzakelijk geacht om de correcte uitlegging van het in artikel 26 van de verordening opgenomen beginsel van stilzwijgende onderwerping te verduidelijken, aangezien in dat artikel niet uitdrukkelijk wordt verwezen naar het nationale recht en dus niet kan worden begrepen dat de communautaire wetgever voor ogen had deze kwestie te regelen overeenkomstig het procesrecht van de lidstaten, rekening houdend met het feit dat de onbevoegdheidsverklaring om kennis te nemen van het verzoek op grond van artikel 54 LEC „afbreuk [zou kunnen] doen aan de beginselen” die de verordening „uitdrukkelijk dan wel stilzwijgend” stelt met betrekking tot stilzwijgende onderwerping als bevoegdheidsgrond (arrest van het Hof van 3 oktober 1985, [punt] 21).

15. In de huidige formulering van artikel 26 van verordening nr. 1215/2012 wordt duidelijk de voorkeur gegeven aan stilzwijgende onderwerping als bevoegdheidsgrond, aangezien deze bevoegdheidsgrond volgens de rechtspraak in het arrest van het Hof van 20 mei 2010 in de zaak Blias (zaak C-111/09) zelfs wordt aanvaard in zaken waarin bijzondere bescherming wordt geboden. Wanneer er sprake is van een zwakke partij (verzekeringen, consumenten en werknemers), wordt evenwel van de rechter geëist dat hij zich ervan vergewist of de verweerder zich bewust is van zijn recht **[Or. 11]** om de bevoegdheid van de rechterlijke

instantie te betwisten en van de gevolgen van zijn beslissing om al dan niet in rechte te verschijnen.

16. Zoals blijkt, wordt er binnen de werkingssfeer van de verordening van uitgegaan dat de verweerder zich stilzwijgend onderwerpt indien hij voor de rechtbank van een lidstaat verschijnt, tenzij de verschijning ten doel heeft de bevoegdheid te betwisten. De verschijning van de verweerder is dus vereist, waardoor de Spaanse rechter, indien de verweerder is verschenen en de internationale rechterlijke bevoegdheid niet is betwist, zich volgens artikel 26 bevoegd zal verklaren, terwijl hij, indien de verweerder niet is verschenen, volgens artikel 28 ambtshalve moet onderzoeken of hij internationaal bevoegd is en zich in voorkomend geval onbevoegd zal verklaren indien zijn bevoegdheid niet berust op de bepalingen van deze verordening.

17. De stilzwijgende onderwerping binnen de werkingssfeer van de verordening is een beginsel dat autonoom en eenvormig moet worden uitgelegd, zoals het Hof meermaals in herinnering heeft gebracht (onder meer in het arrest van 15 november 2012, *Gothaer Allgemeine Versicherung e.a.*, C-456/11, punt 25, en, specifiek voor de stilzwijgende onderwerping, in het arrest van 27 februari 2014, *Cartier parfums-lunettes en Axa Corporate Solutions Assurance*, C-1/13). Aangezien er regels bestaan voor concrete aspecten, zoals de manier waarop de onderwerping door het enkele feit dat de verweerder verschijnt, moet worden begrepen, mag de Spaanse rechter er derhalve ook niet van uitgaan dat bij verstek automatisch sprake is van stilzwijgende onderwerping, zoals momenteel is bepaald in artikel 56 LEC, en moet hij zijn internationale bevoegdheid onderzoeken overeenkomstig hetgeen bepaald is in de verordening. Daarom is de verwijzende rechter, hoewel de communautaire rechtspraak het recht van het forum (*lex fori regit processum*) erkent, aangezien in [punt] 20 van het arrest van het Hof van 3 oktober 1985 in zaak 119/84, *Capelloni tegen Pelkmans* (Jurispr. 1985, blz. 3147-3164) is vastgesteld dat „[het verdrag] de regeling **[Or. 12]** van de vraagstukken waarvoor het geen specifieke bepalingen bevat, [...] aan het procesrecht van het aangezochte gerecht [overlaat]”, van oordeel dat de mogelijkheid om onderwerping als bevoegdheidsgrond in bepaalde nationale procedures te beperken, niet aansluit bij de wil van de communautaire wetgever.

18. Anders dan wat in artikel 25 is bepaald ten aanzien van uitdrukkelijke onderwerping, namelijk dat de materiële geldigheid van de overeenkomst gekoppeld is aan de voorwaarde dat de overeenkomst niet nietig is krachtens het recht van de lidstaat (overeenkomstig artikel 56 LEC is er in de vereenvoudigde procedure geen sprake van uitdrukkelijke onderwerping), bevat de regeling voor stilzwijgende onderwerping van artikel 26 geen enkele verwijzing naar het nationale recht. Ervan uitgaande dat het nationale recht niet van toepassing is omdat het Unierecht voorrang heeft, of liever, ervan uitgaande dat de internationale rechterlijke bevoegdheid uitsluitend overeenkomstig verordening nr. 1215/2012 dient te worden gevestigd, is de verwijzende rechter derhalve van oordeel dat, zoals voorgesteld door het Spaanse openbaar ministerie, er in de

vereenvoudigde procedure toch sprake kan zijn van stilzwijgende onderwerping, ondanks het feit dat de LEC dat niet toestaat.

19. De verwijzende rechter is zich ervan bewust dat indien zijn inschatting correct is, men zou kunnen stellen dat het antwoord op de vraag duidelijk kan worden afgeleid uit de rechtspraak van het Hof. De rechtspraak toont echter aan dat het Unierecht niet eenvormig wordt uitgelegd en toegepast wat het beginsel van stilzwijgende onderwerping binnen de werkingssfeer van verordening nr. 1215/2012 betreft. Om de regels van het nationale recht te laten aansluiten op het Unierecht, acht hij het daarom noodzakelijk deze vraag voor te leggen opdat het Hof **[Or. 13]** de juiste uitlegging kan geven.

20. Om te beslissen of hij zich overeenkomstig de verordening internationaal bevoegd dient te verklaren en een uitspraak dient te doen, moet de verwijzende rechter voorts verduidelijken wat de omvang van de stilzwijgende onderwerping is.

Bij lezing van de bepalingen van de verordening wordt duidelijk dat er, los van de vraag of de rechter bevoegd zou kunnen zijn op grond van een andere bevoegdheidsregel en hoewel de verweerder zijn woonplaats moet hebben in een lidstaat, geen objectieve samenhang hoeft te bestaan tussen de litigieuze betrekking en het aangewezen gerecht (arrest Hof van 3 juli 1997, zaak C-269/95, Francesco Benincasa tegen Dentalkit, s.r.l). Het is echter niet duidelijk of stilzwijgende onderwerping als bevoegdheidsgrond een „zuivere” regel inzake internationale rechterlijke bevoegdheid is of niet. De vraag is dus of de partijen alleen stilzwijgend kunnen overeenkomen dat de rechtbanken van een lidstaat kennis nemen van de zaak, waarbij het zaak is van het procesrecht van de lidstaat om te bepalen welke concrete rechtbank kennis zou kunnen nemen van het geschil, dan wel of, in voorkomend geval, het gaat om een regel voor de vaststelling van zowel de internationale rechterlijke bevoegdheid als de territoriale bevoegdheid.

21. Die vraag is van bijzonder belang om het geschil in het onderhavige geding te regelen, aangezien de verwijzende rechter vanwege de contractvorm of het feit dat de eisers consumenten of gebruikers zijn, niet territoriaal bevoegd zou zijn op basis van de dwingende bevoegdheidsgronden van de LEC (artikel 52, [leden] 2 en 3). Meer in het bijzonder omdat niet is voldaan aan artikel 51, lid 1, LEC, dat vereist dat de rechtsverhouding is ontstaan of rechtsgevolgen zou hebben in Gerona en dat de rechtspersoon **[Or. 14]** er een voor het publiek toegankelijke vestiging zou hebben of een gemachtigde die in zijn naam kan handelen. Derhalve moet het Hof worden verzocht om dit punt te verduidelijken, aangezien zou kunnen worden gesteld dat hoewel de Spaanse taalversie van artikel 26 van verordening nr. 1215/2012 de mogelijkheid van de partijen om een territoriaal bevoegde rechter aan te wijzen niet lijkt te beperken, deze kwestie geen eenvormige, voor alle lidstaten gemeenschappelijke uitlegging behoeft en voorbehouden is aan het nationale procesrecht.

Bijzondere bevoegdheid op grond van de plaats waar het filiaal gevestigd is. Artikel 7, lid 5, van verordening nr. 1215/2012

22. Het hiërarchische stelsel van bevoegdheidsgronden van de verordening schrijft voor dat de nationale rechter, nadat hij heeft vastgesteld dat er geen sprake is van exclusieve bevoegdheden (artikel 22) of van stilzwijgende (artikel 26) of uitdrukkelijke onderwerping (artikel 25), nagaat of zijn bevoegdheid berust op een van de bijzondere bevoegdheidsgronden of op de algemene bevoegdheidsgrond van de woonplaats van de verweerder (artikel 4).

23. Voor het geval dat het Hof oordeelt dat de verwijzende rechter zijn bevoegdheid niet kan vestigen op de bevoegdheidsgrond van stilzwijgende onderwerping of dat het verzoek in afwachting van het antwoord van het Hof ontvankelijk zou worden verklaard maar verweester niet zou verschijnen of de bevoegdheid zou betwisten, en aangezien er noch sprake is van algemene bevoegdheid op grond van de woonplaats van verweester, noch van bijzondere bevoegdheid ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst (artikel 7, lid 1), zou de internationale rechterlijke bevoegdheid van deze rechter alleen kunnen worden gevestigd op de bijzondere bevoegdheidsgrond van artikel 7, lid 5, waarin is bepaald dat „*een persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat [...] in een andere lidstaat [...] [kan] worden opgeroepen [...] ten aanzien van een geschil betreffende de exploitatie van een filiaal, van een agentschap of enige andere vestiging [...]*”. Deze bevoegdheidsgrond concurreert met die van de woonplaats van de verweerder en de overige [Or. 15] bijzondere bevoegdheidsgronden.

24. Met betrekking tot deze bevoegdheidsgrond is in het arrest van het Hof van 22 november 1978 in zaak 33/78, Somafer, waarin evenwel wordt verwezen naar het oude artikel 5 van het Verdrag van Brussel van 27 september 1968 – dat hetzelfde luidt als het huidige artikel 7, lid 5, van verordening nr. 1215/2012 –, nauwkeurig beschreven wat moet worden verstaan onder de begrippen filiaal, agentschap en vestiging en onder het begrip exploitatie in verband met een geschil, waarbij is verduidelijkt dat deze begrippen op autonome en dus voor alle lidstaten gelijke wijze moesten worden uitgelegd.

25. In het genoemde arrest werd vastgesteld dat het aan de aangezochte rechter stond te bepalen of er hiertoe voldoende elementen waren, maar dat filialen, agentschappen of vestigingen een centrum van werkzaamheid moesten hebben, dat zich naar buiten duurzaam manifesteerde als het verlengstuk van een moederbedrijf, met kentekenen waaraan het bestaan ervan makkelijk kon worden herkend en met een eigen directie en materiële uitrusting, zodat het zaken met derden kon doen. Met betrekking tot het begrip exploitatie moesten de geschillen betrekking hebben op namens het moederbedrijf aangegane verplichtingen die moesten worden nagekomen in de verdragsluitende staat waar dit centrum van werkzaamheid was gevestigd.

26. In [punt] 8 van het genoemde arrest heeft het Hof geoordeeld dat de bijzondere aanknopingspunt die de aan verzoeker gegeven keuzemogelijkheid om af te wijken van de algemene bevoegdheidsregel van de woonplaats van de verweerder rechtvaardigde, kon worden beoordeeld aan de hand van bijzondere factoren in de betrekkingen tussen het moederbedrijf en zijn filialen, agentschappen of andere vestigingen of in de betrekkingen tussen een van deze nevenvestigingen en derden. In dat verband is in de conclusie van advocaat-generaal Sharpston in zaak C-94/14, Flight Refund Ltd tegen Deutsche **[Or. 16]** Lufthansa Ag, die heeft geleid tot het arrest van het Hof (Tweede kamer) van 10 maart 2016, logischerwijs opgemerkt dat in het geval van internationaal luchtvervoer die bijzondere factor die als aanknopingspunt zou dienen, het feit zou zijn dat het ticket bij een dergelijk filiaal, agentschap of andere vestiging is gekocht.

27. Hoewel aan de hand van deze criteria eenvoudig zou kunnen worden bepaald wanneer er op het gebied van internationaal luchtvervoer van personen sprake is van een bijzonder aanknopingspunt zoals voorgeschreven door artikel 7, lid 5, van de verordening, zou dat alleen mogelijk zijn wanneer de vliegtickets werden aangekocht in filialen. Dat is tegenwoordig anders: vliegtickets worden nagenoeg altijd online geboekt en aangekocht, op websites die, zoals in het onderhavige geval, in een andere lidstaat door de moederonderneming worden beheerd.

28. De bevoegdheidsregel van het filiaal zou in principe voldoen aan het criterium van voorspelbaarheid voor de partijen waarop de bijzondere bevoegdheidsgronden van de verordening zijn gebaseerd, maar zoals we hebben gezien, moet er in het geding in kwestie sprake zijn van een bijzondere band met de exploitatie van het filiaal, aangezien een ruime, veelvormige uitlegging van de uitzonderingen op de algemene bevoegdheidsregel van de woonplaats van de verweerder (artikel 4) niet kan worden aanvaard.

29. Daar schuilt nu net het probleem: hoewel het filiaal in de lidstaat in kwestie dezelfde ondersteunende activiteiten verricht als zij hypothetisch verrichtte toen de tickets in reisbureaus of in het filiaal werden aangekocht, is er tegenwoordig, nu tickets online worden aangekocht via een platform dat door de moederonderneming wordt beheerd, immers geen sprake meer van een verplichting die door het filiaal als centrum van werkzaamheid **[Or. 17]** wordt aangegaan met betrekking tot zijn eigen beheer of namens de moederonderneming. In die zin moet het Hof worden verzocht om bij wijze van prejudiciële beslissing een uitspraak te doen over een vraag van uitlegging, teneinde te verduidelijken of een filiaal dat is gevestigd in de lidstaat waar de verplichting zou moeten worden nagekomen, gelet op de ondersteunende diensten die het verleent (die in dit geval beperkt lijken tot fiscale aangelegenheden), hoewel de reiziger het ticket rechtstreeks heeft gekocht bij de in een andere lidstaat gevestigde moederonderneming die de vlucht uitvoert, algemeen als voldoende aanknopingspunt kan worden beschouwd om te kunnen spreken van een geschil betreffende de exploitatie van een filiaal als bedoeld in de bijzondere bevoegdheidsgrond van artikel 7, lid 5, van verordening nr. 1215/2012.

DICTUM

Gelet op het voorgaande verzoekt de verwijzende rechter het Hof om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

- 1) Vereist de in artikel 26 van verordening (EU) nr. 1215/2012 opgenomen en geregelde bevoegdheidsgrond van stilzwijgende onderwerping in al zijn aspecten een autonome, voor alle lidstaten gemeenschappelijke uitlegging, die derhalve niet kan worden beperkt door de regels van de lidstaten inzake de nationale rechterlijke bevoegdheid?
- 2) Is de in artikel 26 van verordening nr. 1215/2012 opgenomen en geregelde bevoegdheidsgrond van stilzwijgende onderwerping een „zuivere” regel inzake internationale rechterlijke bevoegdheid, die uitsluitend de rechtbanken **[Or. 18]** van een lidstaat als bevoegd aanwijst, terwijl het procesrecht van die lidstaat moet bepalen welke concrete rechtbank territoriaal bevoegd is, of is het een regel inzake zowel de internationale als de territoriale bevoegdheid?
- 3) Kan er, in het geval van een vlucht die wordt uitgevoerd door een in een andere lidstaat gevestigde luchtvaartmaatschappij, maar die vertrekt of aankomt in een lidstaat waar die maatschappij een filiaal heeft dat ondersteunende diensten voor de maatschappij verricht en via hetwelk de tickets niet zijn aangekocht, gelet op de omstandigheden van het geval, sprake zijn van een geschil betreffende de exploitatie van een filiaal, een agentschap of enige andere vestiging dat als aanknopingspunt dient voor de bevoegdheidsgrond van artikel 7, lid 5, van verordening nr. 1215/2012?

De behandeling van de zaak wordt geschorst in afwachting van de beslissing van het Hof met betrekking tot deze prejudiciële verwijzing.

[OMISSIS] **[Or. 19]** [OMISSIS]